

תל-אביב ובירושלים, זכות החיות לטייל סול קפדני. ארבע קירות מגינים עליהן מפני פגעי מזג-האוויר, ובירושלים יש אפילו הסקה מרכזית לתקופת החורף. «אם היו לנו התנאים והאמצעים שיש לאוניברסיטת ירושלים, היינו דואגים גם לחיות האלה», הגיב אחד הפרופסורים ה' אחראי על חלק מהכלבים. עם זאת קשה לראות מה הקושי שבהקמת ארבע קירות לחיות או שיפור המזון לאוניברסיטה מת-פתחת זו.

נכון הוא שהיות אלה מועדות למוות. נכון הוא שלא ימים רבים נותרו להן. יחד עם זאת אפשר למנוע בעזרת קצת תשור מתלב את הסבל שלהן בתקופת אחוקתן. זה שמתמשים בהן לגיטימיים וניתוחים — זה פיקוח נפש. זה נעשה בשם המדע להצלת חיי-אדם. אבל קשה להבין מדוע מתעללים בחיות קודם לכן, בצורה ה' מהווה עבירה על החוק.

אימון לגזע האנושי

לק מהחיות הגיע לשם בעזרתה ה' האדיבה של עיריית תל-אביב, מרחר בות העיר, חלק אחר זוכר ימים טובים יר' תר. הם החיות שנגנבו מבתיהם על-ידי אנשים, היודעים שאוניברסיטת ב'ראילן מוכנה לשלם עבור כל בעל חי שגורו יכול לשרת אותה בעבודתה המדעית המ' סורה, לא קשה להבחין בהם. החולים שפרווחם המטופחת לא נשחתה למרות הלכלוך והרטיבות, והתנהגותם נעדרת

שאין נפתחות לעולם, אלא לשם הוצאת החיות מתוכן והעברתן למעבדות. ארבעת העובדים האחראים על המקום אינם יוד' עם כלל איפה נמצאים המפתחות. מה הפלא, שגור שנפח את נשמתו במשך הלילה, היה מונח עדיין בתא בשעות הצהריים, כששני חבריו הקטנים, שבאחד מהם ניכרים סימנים ברורים של מחלת הכלבלבת רובצים ליד נבלתו באדישות. אין זה מתוך רשעות שהעובדים במ' קום אינם פותחים את הכלובים, אפילו לא כדי לנקות אותם. זה נובע מתוך פחד. כלבים מסוגלים לנשך, ולא מעט סיפורים כבר סופרו על חתולים ששרטו אנשים. חיות זה דבר מלכולך. חיות הן חולות. סוף-סוף יש להם ילדים קטנים בבית.

לכן, כשהם שוטפים את התא, הם עיר שים זאת כשהיצורים המסוכנים נמצאים בתוכם. קעריות המים והמזון, שגם אר' הם ממלאים דרך הסורגים, שחורות מ' עובש ומליכולך.

קשה להבחין בהתחלה באוכל בתוך הוזהמה שבתא: מעי התנגולת שחורים מליכולך ומיושן. לדעתו של רופא-חיות שראה את המזון לו זוכים כלבי האוני' ברסיטה, אין הגורים הקטנים יכולים כלל לאכול את המזון הזה. הכלבים הגדולים מצליחים עוד איכשהו לבלוע את המעיים הזרוקים לפניהם. לא כן הגורים הקטנים הנוצעים בחוסר אונים את שיניהם בבשר הקשה הגורק לפניהם. יום שבת הוא יום צום קבוע עבור החיות בבר-אילן. מאלצים אותם להיות יהודים. למרות שעובדי בית-החיות מקב' לים משכורת מיוחדת עבור עבודה ביום

כלובים חלודים

כלובי מתכת חלודים וחשופים משמשים בית-לחתי' לים. הכלובים, אחד על השני, בכל כלוב חתול, כשעל הרצפה אין אפילו מעט חול שבו יכולים החתולים לעשות את צרכיהם. במקום פתוח שבו מצויים הכלובים אין מסה מהגשם והקור. דלתותיהם אינן נפתחות אף פעם.

פנקס קטן את כל טענותיהם. בפגישות שהתקיימו אחרי אותה תגלית נתגלו אני' שי האוניברסיטה כאוהבי חיות מובהקים. למרות זאת נתגלו קשיים במעבר מדי' בורים למעשה ותנאי החוקתם הנוועתיים של חיות-הניסוי השתפרו רק במעט. היתה זו הידיעה שהשמועה על המצב השורר באוניברסיטה הדתית, שאין למ' צוא כדוגמתו לא באוניברסיטת ירושלים ולא באוניברסיטת תל-אביב — בהן זר' כות חיות הניסויים לטיפול קפדני — הגיע לעתונות, וכי העולם הזה עומד ל' פרסם את השערוריה ברבים.

רק אז הודרוזו אנשי האוניברסיטה להבטיח, שתוך שבוע ישופר המצב. בסופו של אותו שבוע אפשר היה להבי' חין בלוחות פלסטיק שהובאו למקום, בי' מטרה להגן על כלובי החיות מפני פגעי מזג-האוויר.

בפגישה שקיימה עם אנשי אגודת צער בעלי-חיים הובטח להם שהמשך יבוא, וכי התנאים שהם דורשים עבור החיות יוספקו בעתיד הלא רחוק.

תחת כיפת השמיים

חדר גדול המיועד לכן. לכאורה, התנאים כאן טובים יותר, שכן המקום מוקף לפחות ארבע קירות ונקי יחסית. אלא שגם פה נהרס החלק העליון של הקיר, ואיש לא טרח לתקן אותו במשך זמן רב. רק החשש מהעיתונות האיץ בממונים לתקן את החור.

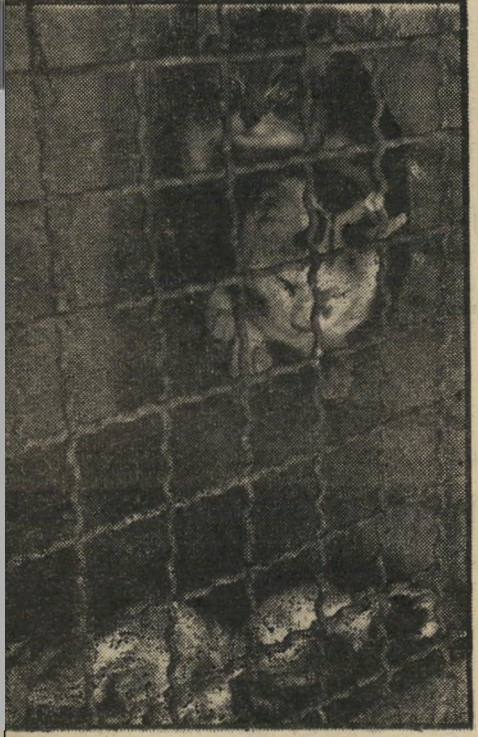
בעלי-חיים לתמונה. המאמצים לשפר את התנאים בהם מוחזקות חיות-הניסוי, להי' ביא אותם למינימום מתקבל על הדעת, נמשכו במשך שנה מבלי שישאי תוצאות כלשהן. שוב ושוב נתקלו אנשי האגודה ביחס של זלזול המוכר כל כך לאלה הנכללים בקטגוריה של "משוגעים לדבר". הפרופסורים הרבים איתם נפגשו כדי לשכנעם להיטיב את תנאי חיות-הניסוי ניערו מעל עצמם את האחריות. עד היום לא ברור מי בדיוק אחראי על בית' החיות באוניברסיטה הדתית. המכתבים שנשלחו להנהלת האוניברסיטה נשארו ללא מענה. אפילו האיום בתביעה על סמך חוק "צער בעלי-חיים" לא הועיל.

הישועה באה מכיוון בלתי צפוי, כאחד הימים, כשקרוב משפחה של אחת מפערי לות האגודה, נתגלה כאחד התורמים הגי' דולים של האוניברסיטה. מכאן והלאה החלו הדברים להתגלגל במהירות. נשלח אדם מיוחד, שהלך עם אנשי אגודת צער בעלי חיים, לבית-החיות, רשם לפניו בי'

תוקפנות, האופיינית כליכך לתוליי רחוב; כלבים גועיים, שתגובותיהם מעידות על יחס של אימון וחיבה לגזע האנושי. לא משפחה אחת ולא שתיים, שהגיעו במהלך חיפשיהם אחר חיי-הבית האהור' בה שאבדה פתאום, מצאו אותה פה. ה' תגובות שבאו בעקבות תגלית זו אילצו את האחראים באוניברסיטה להבטיח שלי' הבא יסתפקו בכלבים ובחתולים הסריי' בית, מהמסופקים להם על-ידי העירייה. כמה סטודנטים של האוניברסיטה הדי' תית, הבאים לפקח אם נשמרים התנאים המדעיים המיוחדים שבהם יש להחזיק כלבים שנבחרו לצורך נסוי מסויים הם מיוחדים ובמזמנים למקום זה. סטודני' טיות בחלוקים לבנים, הבאות לבדוק כיי' צד מגיבים העכברים על מנת החיידקים שהוחדרה לגופם. כל אחד מהם טרוד בענייניו ובלמידו, רואה רק את החיות שאחריתן עליו לעקוב. אבל המעט שראו הספיק כדי לנעוע אותם. בדרך זו הוכנסה גם אגודת צער

שבת, אין איש מהם טרח להצדיק את הכסף המשולם לו. "חיות לא צריכות לאכול כל יום", הם אומרים. תוצאות הטיפול ניכרות לעיין.

רוונם של חלק מהגורים המוחזקים בי' ב'ראילן, מבעית. חלקם חלשים כל כך, שהם רובצים באדישות בתוך שלוליות המים והליכולך המכסות את קרקעית ה' כלובים. אחרים מסתתרים בארגוניהעץ שהכניסו לכלוביהם אנשי אגודת צער בעלי-חיים, כדי שיגנו עליהם במידת ה' אפשר מפני פגעי מזג-האוויר. גורלם של הכבשים, העכברים והשפ' נים טוב יותר. לאחרונים יש לפחות חדר בו שיכנו אותם. אבל גם פה אפשר למ' צוא קטע מקיר השפנית, שנהרס מסיבה כלשהי, ולמרות שהגשם חודר דרכו, אין איש שפילב לכך. בית-החיות של אוניברסיטת ב'ראילן הוא בית של חיות עצובות. המצב השורר בו הוא יחיד במינו בין אוניברסיטאות הארץ. בשתי האחרות, בי'

חיות גנובות? לפי צורתם והתנהגותם

של החתולים בכלובים, לא קשה להבחין שאלה אינם חתולי רחוב. עד הזמן האחר' רון נהגה אוניברסיטת ב'ראילן לקנות כלבים וחתולים מגובני חיות בית.